

Ese de dône ori in sepmenea : **Joi-a si Domineo**'a ; éra candu va pretinde imortant'a materielor, ya esii de trei séu de patru ori in sepmenea.

Pretiu de prenumeratiune,
pentru Austria :

penu intregu	8 fl. v. a.
„umetate de anu	4 fl. v. a.
„atrariu	2 fl. v. a.
pentru Romania si strainetate :	
penu intregu	12 fl. v. a.
„umetate de anu	6 fl. v. a.

Dia caus'a serbatorilor catolice de mană
șoimane, acestu nrn se da publicitatei cu o
dia nainte.

Pesta, in 24 decembre n. 1872.

Cine va fi cetitu cu atentiu repor-
tile de la Dieta, a trebuitu se fia ob-
seratu, cumca proiectulu de lege pentru
colonisti, n'a trecutu intregu prin Cas'a
rerepresentantilor. S'a impedecatu vota-
re legei in duoi paragrafi, cari se refe-
reau la colonistii din Transilvania, spe-
ciminte din Secuime. Acei duoi pâ-
ragifi, dupa cum erau ei formulati, pro-
vau aprige atacuri si dispute, si in-
vierandu că cuprinsulu loru nu este de
ajnsu chiarificatu, s'a relegat la co-
miunea centrale pentru noua desbatere,
lanurire si formular.

Reporturile acestoru colonisti sunt
de o natura cu totulu diferitoria de a
ceva din Ungaria. Asiediareloru pre-
terioru dominialu este forte vechia,
pe mare inca din seculu trecutu ; cei
multi, (pre cum ni se spune — nu-
w in scaunulu Cicului vr'o 14 comune,) safa
pre teritoriu alu orasialoru secu-
ei si posiedu pamentu forte multu, mai
pe totu — pentru o mica tacsa, pre-
vicia.

Numerulu acestoru colonisti se pune
la 30,000, mai toti romani, cari asie-
dindu-se cu turmele loru de vite pre-
ace locuri padurose, parasite, mereu le-
a ersit si le-a cultivat, in cátu astadi
ato valore óresi-care, pre candu ele a-
tuci candu au fostu luate in posesiune,
ab aveau ceva pretiu. Si de aci provine
catacsele si prestatiunile colonilor pen-
tru aceste locuri, sunt destulu de mici.

Amintim accea, pentru ca onora-
bilulu cetorii si pricépa motivulu,
candu i spunem, că deputatii secui de
la Dieta, in acésta privintia, au miscat
tote petrele pentru d'a essoperá, ca drept-

tulu de rescumperare alu acestoru colo-
nistii sè se reduca la unu *minimum* !

Mai antaiu deputatii secui au incerc-
at in Dieta a-si ajunge scopulu, ér dupa
ce Camer'a relega cau'a la comisiune, ei
incercara in clubulu stangei centrale, ca-
ru'a apartieni, a face proseliti ; in fine
dedera assaltu a supr'a comisiunei con-
cerninti. In ambele locuri insa intempi-
nara resistintia, si a nume dlu deputatu-
nationale Parteniu Cosma, dupa cum ni
se descopere, cu zelu si succesi li-a pa-
satu in contra si li-a paralisatu incercările.

Comisiunea centrale nu si-a termi-
natu inca misiunea, dar ea dejá sè fia
adoptatu principiulu, că colonistii cari
posiedu ori cátu pamentu pe viétia, totu
sè-lu pôta rescumperá cu pretiu amesuratu
prestatiunilor ; ér unde posesiunea pe
viétia nu se pote dovedi, acolo pamen-
tulu colonistiloru sè se tractedie ca
estripatura, dupa legea concerniente.

Se lucra acumua de stilisarea in spe-
cialu a acestui principiu, carea — firesce
— pote se ese in favórea colonistiloru,
dar tocmai asiá pote se fia si spre daun'a
loru. Caci deputatii secui n'au incetatu
a agitá, ér d'alta parte cestiunea totu nu
este deplinu lamurita, ne-avendu bietii
colonisti, de a caroru pele se lucra — nici
unu representate si aperatori — deplinu
informatu la Dieta.

Si — este unu lucru pré fatal, că
tocmai in astfelu de casuri de urginte
necessitate si de nespusu interesu pentru
mii de familii, nici din partea celoru in-
teresati, nici din partea conduceriloru
romani cu buna informatiune despre
starea luerului, nime nu se misca pentru
d'a dà lumin'a receruta in causa ! Pre
cátu noa ni este cunoscutu, — numai
din partea comunei Poiana-serata s'au
tramus inca nainte de unu anu desluciri
in acésta privintia, cari au si servit de
basa pentru unele informatiuni private.

De aceea noi, ingrigiti de interesele
acelei poporu, am crede de ne-aperata
trebuintia, ca din partea comunelor
coloniste sè se tramita aici in data unu
barbatu bine informatu, carele se dee
deslucirile recerute si sè apere folosulu
trimitietorilor. Pentru că, sè bagam
bina séma, de la regularea prin lege a
dreptului loru, depinde esistintia loru.

Intru asemenea, aducendu cu acé-
sta ocasiune la cunoscintia intregei
poporatiuni romane de prin scaunele
sasesci, cumca se apropia desbaterea le-
gei municipiale pentru fundulu regiu, si
cumca sassii lucra in ruptulu capului
pentru interesulu loru, — tienemu de
ne-aperata trebuintia ca si din partea
romaniloru sè fia aici indemana macar
unu barbatu, bine cunoscotoru de im-
prejurari, carele de a dreptulu si prin
deputatii romani sè staruiésca pentru
interesele si dorintiele romaniloru.

„Dum calet ferrum tundendum est.“

In fine vremu sè simu la acestu locu
recunoscotoru dlui eppu I. Olteanu si
venerabilului Capitulu gr. catolicu din
Lugosiu. Fapt'a buna si intelépta merita
rocunoscintia si de la contrariu.

De cinci luni ne amenintara si vec-
sara cu o secatura de procesu pentru cele
publicate inca in Februaru, in nrulu 8
alu Albinei, despre „Testamentulu lui Iova
Popoviciu.“ Alalta-ierijudecatorulu de in-
structiune pentru delipite de pressa, sub
nrulu 189 S. V. B. 1872 ni comunică,
cumca acusatorii au recesu si investiga-
tinea s'a sistat. De aceea dicem că
au facutu o fapta buna si intelépta, si au
meritatu recunoscintia nostra.

Pesta, in 23 dec. 1872.

Cetitorii Albinei — de sicuru si vor
aduce a minte, că la inceputulu si sub
tota durat'a resbelului franco-germanu,
noi am fostu cari am sustinutu cu firmi-

Prenumeratiuni se facu la toti dd. cores-
pundinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
actiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresá si corespondintele, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea seu
speditură ; căte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de
interesu privat — se responde că 7 cr.
de linia ; repetirile se facu cu pretiu scadi-
tu. Pretiu timbralui că 30 cr. pen-
tru una data se antepica.

ALBINA.

FOISIÓRA.

Descoperiri mari.

Introducere.

Domnulu V. Babesiu, Redactorele Albinei,
pre fóia din urma a retipariturii povestei
poporale „Argiru si Iléna Cosandiana“, apre-
ciindu materialulu natinalu interesante, ce se
afia in povestele nóstre, si afandu de lipsa —
intru interesulu si alu literaturiei si alu natiuna-
litatei nóstre — publicarea povestelor, cu note
explicatorie si doveditorie de romanitate, —
vine ca si veduv'a cu denariulu seu, si voiesco
a sprigini si pre acestu terenu caus'a romana,
totu d'o dàta si lucrarea mea.

Cátu pentru mine, eu i multiamescu ; cátu
pentru literatura, remane ca insemmetatea ace-
storu lucrari dóra numai dupa mai multi ani sè
se recunoscă, candu adeca va stá naintea ono-
ratului publicu unu materialu mai mare, pre-
gatitul pentru critico a invetatiilor.

Germanii (nemtii) suntu unu poporu mare
si cultu, si ei totusi nu au sciutu, ca tesauru se
afia pentru ei in povestele loru nordice, in da-
tinele si superstitiunile poporului, pana nu veni
Jacobu Grimm, si culese si in 1835 publica
„Deutsche Mythologie.“

Lucrările lui deosebi, s'a prefacutu de
invóra pentru totu ce este natinalu germanu.
— De aci si-a luatua materia poesi'a si lite-
ratur'a dramatica, precum si pictur'a si sculptur'a
nemtésca, — de aci in anulu acest'a a
fostu disputa literaria in Berlinu, că — pentru ce
guvernulu a pusu pre unele edificia noue figure
de sculptura din mitolog'a greco-romana vechia,
candu nemti au fintiele loru mitologice na-
tiale!

Deci pentru ca onoratulu publicu sè se

pota orientá in lucrările mele de pana acum'a,
vinu a enumera povestele publicate cu explica-
tiuni si tiparite in „Albina“ si aiurea, unele si
retiparite.

I., „Fet'a din Dafinu,“ (Daphne.) — nr. 16.
II., „Fetu frumosu cu perulu de aur,“
(— Phaeton in sensulu strinsu; caci Fetu frumosu
in genere se numescu si alte diezitati de lumina.)
Nr. 17.

III., „Dafinu imperatulu,“ (Apollo Daph-
neos.) Nr. 48 din 1871.

IV., „Delia Damianu,“ (Apollo Delius.)
Nr. 10 din 1870.

V., „Piticotii,“ (in „Familia“ nr. 34, 1871.)

VI., „Psyche,“ (sufletulu,) in „Federatiunea“
nr. 64, din 1872.

VII., „Doi feti cotofeti și logofeti,“
(Dioscurii,) retiparita in brosiurica.

VIII., „Argiru si Iléna Cosandiana,“
(Sórele cu sagetile si lun'a,) retiparita in bro-
siurica. —

De asta data tramitu spre publicare :

IX., „Seranu si Dioranu,“ (lucéferulu de
séra si de demanézia.)

X., „Serila, Medila si Diorila,“ (totu acei
lucéferi). —

Materialulu ce am spre dispusestiune, e :

a) 12 povestea de la Fundescu; b) 18 de la Ipsi-
rescu; c) 27 de la Art. Schott, si 110 culese
prin diferite parti si tramise mie, adeca 190 de
poveste.

Dar acestu materialu e inca putinu :

1. Pentru că nu fie-care povesta cuprinde
in sine ceva deosebitu, nu fie-care e unu esem-
plariu independinte, ci căte mai multe, (6 - 8,)
sunt totu acelu esemplariu. — Acésta a are
partea cea buua, caci se pote stabili cu postivi-
tate, că cari trebuie sè fia elemintele si pările
unei poveste ? Io urmare numerulu povestelor,

ce sunt unice in felul loru, scade forte tare,
asiá in cátu intre cele 190 de poveste — pote
ca nu sunt 40 — 50 esemplaria de sine.

2. Pentru că nu din tóte pările locuite de
romani, (nici chiar din cele din Austria,) am po-
veste si alte asemenei materii. Din Ardélu nu-
mai DD. Ioanu Popescu, profes. de teologia in
Sibiu, si Joanu Metianu, protopopu in Zerne-
sci, m'au spriginitu pana acuma. Din Biharia
si Marmatia, pana acuma nici o litera n'am pri-
mitu. Si am scrisu la frundia si la iérba, sute de
epistole, inca si tiparite, dar fara resultatul !

Pre unulu in Ardélu l'am infestat cu
epistole, (— ca pre unu cunoscutu si literatu,)
totu cerendu-i materialu de poveste din pre-
jurulu Blasiului, pana ce se supera si me im-
proscă cu provocarea ca sè-i fugu din cale, se
nu-i neliniscescu visurile comode ! Aci nepas-
area de scrutariile natiunale e colosală !

Unu invetiatoriu din Banatu, carele alt-
cum se crede intre cei mai buni romani si se
numera intre invetiatori, a disu : „Am tienutu de
mai inteleptu pe Marienescu ; nu asi fi astep-
tatu sè-lu vedu culegendu farmece si poveste
babesci. Aci — neprinciperea e colosală !

In fine romanii, ori cátu striga poetulu si
intetiesce timpulu, totu nu se potu deșteptă
usioru din somnulu seculariu ; si — de aceea
este atât de greu, a progresă, si — atât de
nemultiamitoru lucru, a se luptă pentru binele
loru ! De aceea se urescu său se obosesc mai
toti, căti se apuca de a li drege sórtea !

Acésta constatandu, eu voi sè dicu că
— n'am tabarit.

Eu credu, că ideia dlui Babesiu, ca aces-
te materii, bine esplicate, să se latiesca intre
poporul prin brosiurice eftine, va contribui de a
aduce lumina, si a sterni zelu si interesare pen-
tru cauza. Deci vom face cátu ni se va poté si

mai departe, si eu speru, a fi facutu unu inceputu
mare, patru dovedirea romanitateli nóstre prin
datine, poveste, superstițiuni, si a contribui chiar
pentru scopulu de a sterpi credintia desiréta.

Pre cátu timpu Dlu Babesiu va poté tipari
si retipari poveste de acestea, me voi si a
publica cam totu la 3 — 4 luni materia căte de
o brosiurica, astfelui continuandu 3 — 4 ani.

Aci urma cele duoue poveste, mai susu
amintite, si le recomanda atentiunii deosebite
a onoratului publicu.

Oravitia, in 2 dec. 1872.

Dr. At. Marienescu.

Seranu si Dioranu.

(Povesta populara romana.)^{*}

I.

A fostu o imperatéra frumosa, imperatéra
romana,) si a disu catra imperatulu, ca să
tramita pescarii la mări, si să-i prinda unu
pesce.

Imperatulu a tramsu pescarii, si ei au
adus o mréna de auru, éra imperatés'a a dat'o
bucatoresci, carea era tigana, ca să-i-o gătescă,
si gătinu-o, imperatés'a romana a mancatu, si
a porntu greóna).

Tigana a inca a gustat, si a porntu gre-
óna,) éra maruntielele le-a aruncat la döue
catiele si acestea inca au ajunsu de puiatu).

Abia a trecutu cátu-va timpu, si impera-
tés'a romana intr'o séra a nascutu unu copilu
frumos cu perulu de auru, si i-a pusu numele
Seranu ;) in nótpea aceea catra diori, si tigan-
ca a nascutu unu copilu cu perulu de auru, si
i-a pusu numele Dioranu ;) éra cele döue catiele
au puiatu căte doi catie, spruteni si frumosi.

Copilul imperatéssei romane si alu ti-
ganiei erau de totu asemenei, asemenea frumosi si
voinici ; ei delocu si luara arcurile cu sagetile,

nu parinti nu vrea a se folosi de scăla consiliunale existante: comună e deobligata a reia scăla comună.⁴ Va să dica, dacă parintii să bagă bine sămă cei amenintati, să parintii acelor 30 de copii nu vrea să ramite copiii la scăla de pan'acuma, și deci se plange la locul competente; nu prescrie insă gea de felu ca domnii de la comitat, negriindu causele administrative, să colinde prinate si pentru a erui — nu! — pentru a influența pre respectivii locuitori, spre a se sătă cu cei ce pan'acuma au lucrat la oală, cu cei ce s'au pomenit si au traitu fraciește si restinse din mosi-stramossi!

Dar să dicem, că domnii de la comitat, prin comisiunile de trei membri, (intre acești doi magiari și unul magiarisat, și numai un roman!) să dicem, că nu influență, nu presiune a supră respectivilor locuitori, atusi e ridiculu a cerști de la casa la casa penru a astă că cine nu vrea să trimită copiii la scăla de pan'acuma, perorandu-i și explicându-i gea, facute în interesul magiarismului!

Mai dico deci cineva că n'avem si nu sustinem una parintescă stevanire, candu ea — o generosă de ea! — foră a se fi vînată cineva, cercetădă pre sateni și-i intrăbă că — tre nu-i dore astă si astă, si-i intinde lăcărui amadurii!

Multamita insă Stepanului a totă că — tapani dilei pan'acuma n'au gasit nici într'o comună 30 de — molipsiti de epidemii magiarismului, desă domnii doftori in comunele Curticiu, Socodoru, și Paulisiu au sperat că vor avea ce lecui si tamadui. Vechiati insă, fraților, căci „celu violențu” n'are pace si duce pe cei slabii de angheru in șpita!

Campianul.

Langa Mureșiu, 8/20 dec.

(Ca să se știe si pricăpa pentru mai bună orientare!) Eram într'un discurs cu dlu F. P. membru al comisiunii delegaționale serbe și întrăvenit la Ciacova, candu densulu mi se adresa ou urmatoricile:

„Rogu-Te, dle, in ce calitate ore a participat la pertractatiunea de despărțire in Ciacova dlu Bartolomeu, secretariul eppescu din Caransebesiu?

Dupa Regulamentulu de procedura §. 3 dlu Delegațiilor, in fie-care comisiune sunt designați căte trei membri, dintre cari, numai doi au să cooperă activu; și alu treilea este numai de rezerva, — suplinitoriu in casu de impedeare a vre-unui dintre cei doi.

„La Ciacova, Foeni, Tolvadia, Gaiulnicu și Denta comisiunea delegațională romane a statu din dd. Vinc. Popu, conducătoriu, Mihail Juica, alu duoile membri, era administra-

torulu proteralu Aless. Popoviciu a reprezentat consistoriul, și totuși a participat formalu si activu și dlu Bartolomeu? ⁵“

I-am disu dui interpelante, că — nu face nimică de aceea, numai să se fia îspravu bine. Ei, dar scăti ce-mi replică serbulu? Eca acestea:

„Comisiunea ușoara (serba) la incepere a protestat contra participării nelegale a dui Bartolomeu; intocmai precum a facutu comisiunea delegațională romane la Temișoara facia de unu membru reservistu alu delegaționali serbe; dar la întrăvenirea dui Aless. Popoviciu vediendu noi că săbă merge bine in partea noastră, ne lasaramu de protestu!“

Asă este; dlu Bartolomeu și in protocoale de pertractatiune figurădă ca alu *treilea membru suplinitoriu* foră dreptu, foră cale! Nu scăi, cine l'a denumit pre dsa de atare? Delegațională noastră nu l'a denumit!

Membrulu comisiunii serbe F. P. ni povestă apoi, cum a decursu pompă tracta și paradă improvisată si arangata — nu de comunitatea biserică, precum s'a fostu afirmat falsu, ci de *clicasii si satelitti* domnilor stepanitori, adeca de autoritatea politica si opidana.

A fostu inacordata o parada politica — pre contă a bieților romani, dar in favoarea dui Bartolomeu! Această a figurătu de orătore si prefectul *limbistul magiaru*; a toastatu pentru parintescul guvern etc. etc.

Eca dara pentru ce a trebutu să fia si dlu Bartolomeu la comisiune; să făca *voiaguri*, să se distraga la bancheturi, serenade, — — si capulu lucrului e: să capete diurne si accidențe si popularitate in ochii domnilor!

Inse ce să-i faci; dlu Bartolomeu este celu mai invetiatu, celu mai inteleptu si rutinatu barbatu — uniculu in feliul seu! Fora de întrăvenirea si incurgerea lui, — asă afirma dlu eppu Popasu, — nicairi nu e posibile, nici cugetabile despărțirea ierarchica; si — cum se vorbesce, chiar s'a pretinsu la locul competente, ca in totu locul numai dinsulu să fia esmisu! „Este circumspectu si omu minunat!“ Asă dice Prăsantă Sa! Vom vedea rezultatele din protocoale — la urma!

Temisiora, in 20 dec. 1872.

(Reflexiuni la banuale de proselitism.) Pre stimata Redactiun! A saltă de bucurie, că ai dobentu ceva, candu n'au dobendit nemică, este lucru vanu; și candu estasulu provocat de afectul bucuriei te scote pe strada si te face de arunci ou tina in toti, cu căi convini, — este să mai reu! Si atunci cu este de mirat, că joculu se termina cu cunoșcută spăriare copilarescă: „Schau, Schau! da kommt der Wau, Wau!“

Astfeliu de omu se vede a fi corespondintele P. de langa Temisiora in corespondintă intitulată: „proselitismulu confesiunale“ etc. publicata in „Albina“ nr. 94. — P. are bucuria nespusa pentru evenimentul că ar fi dobendit gr. orientalii biserică din Siusianovetii, pe candu ei n'au dobendit nemică, de căci biserică a fostu a loru, si remane si mai departe a loru. ¹⁾ — P. in estasulu bucuriei sale ese in publicu si dă cu tina in parintele Eppu Olteanu, in clerul său „proselitisticu“, in catolicii infalibili, in nu sciu care „egy român“, in Lónyay etc. —

In urma — „risum teneatis“ — incheia comediă cu joculu pruncilor de nămlu: „Schau, schau! da kommt der Wau-Wau!“

Serice Romane, fericită este, că posiedea inveniitorii ca pe intelligentul P.! Nu îndaru esti tu surcului din buciul latu, rasă mongolica să de parte napoia ta. ²⁾

Pecandu acceptam, ca conformu titlului corespondintei se ceteșeu ceva interpretare a legii, ceva dispută de dreptu, ceva lumina in intunericul ce se presupune in proteletismu, său in faptele guvernului; atunci P. a credut cumea improscandu in dréptă si stangă ou tina, si-a implinitu misiunea de Romanu, per escriventiam, e Romanu, naționalistu bravu, a fericiu naționala romana!

Nimicu e mai simplu, mai inocentu, ca cauza bisericiei din Siusianovetii. O majoritate absolută a locuitorilor său insinuatu cu testimonia legali a trece la religiunea gr. catolică, remanendu numai o minoritate neconsiderabilă

¹⁾ Să ne ierte dlu parinte ca — spre curmarea polemicielor mai departe in această materie, se dămu noi — și pentru a noastră justificare — unele deslușiri obiective la argumentele sale cari ar fi să fia rectificatorie, dar sunt mai multe polemice.

In impregurările de astă, candu — precum credem, sufletu onestu de romanu nu se mai poate îndoi că naționalitatea n'ea possiblă sub tescu strainu si se apăsa in totu modulu de strainu: nu potemu astă mai peccatosu lucru, de cău — măcar și cele mai mici asupriri ale poporului nostru prin mofturi confesionali, si a nume prin încercări proselitistice — ori in care parte. Cumca la Siusianovetii s'au facutu atari, este *fapta positiva*, pe care in neascunzări naționali de astă indotu trebuie s'au condamnatu. Apoi scăti că faptele pururi sunt effusul planurilor si intreprinderilor oménilor, de aceea este că — nu poti lovi o fapta rea, foră a lovi si pre faptuori. *Rectificarea* ar avea să arete că — *fapta e buna, său persoanele atinse sunt gresite*.

Adeverat că Romanii ortodossi din Siusianovetii n'au cascigatu că numai si-a conservat biserică: dar — cine nu scie că, totu omulu se bucură candu lupulu, intrat in stau lu să manancă, a fostu alungat; foră de a o potă papă. Este logicu si o bucurie naturale. — *Red.*

²⁾ Publicăm si frazele găsite, temendu-ne să nu fimu inculpati că am stersu cele mai bune argumente! *Red.*

de 8—9 familie cu 30—40 suflato in religiunea de mai nămlu. ³⁾ Art. legei din 1848 dice că biserică are să remana celor remasi in religiunea de mai nămlu, candu cumai o parte trece; — dar nu spune numerul. Ratuneca insemna altă intrajutoriu legei, și dice: *déca minoritatea remasa e usia de neconsiderabila*, ca cea din Siusianovetii, incătu nu mai poate forma parohia, atunci numai buhelor ar fi se remana biserică. ⁴⁾ Eppu Olteanu deci a cerutu biserică pe partea majorității insinuate la s. unire.

Unde e aici nedreptatea? Séu congregația cõtense legata de literă morță a legei, déca a lasat biserică celor 8 familie, — ce misiulatate a comisii facia cu P. carele se bucură de acea? ⁵⁾

N'au dobendit gr. orientalii, n'au perdutu Eppu Olteanu. — A triumfatu numai legea de la 1848.

Ina dupa P. Eppu Olteanu cu capitululu său, a cerutu *brachiu armatu*, ca să tragă acesa Biserică! Minunatu poetu e P., cum ne incanta cu lir'a sa! Eppu Olteanu si capitululu a avut lipsa de biserică, si nu poporul, calea a zidit-o! Si déca Eppu cascigă acesa biserică, bagsăma o dă catolicilor infalibili, său chinezilor, si nu éras românilor cari eu cruntă sudori a redicăt-o!

Greco-catolicii perdura bisericile din Partia, din Silasiu si altele, si nu strigarea alarmu, se supusera legilor. P. nu perdă nemică in Siusianovetii, si strigă in gur'a mare: misiulitate!

Preotimea gr. cat. e „proselitistica“, dupa P. — Bine déca-i place primul să acescu epitetu. Dar să ne ierte, ca nici ună

³⁾ Să-i dicem: „a parintilorloru loru“ căci spunem adeverul, si acelă e lucrul de frunte la rectificări. *Red.*

⁴⁾ Cea ce dlu parinte binevoiesce a numi naționalu, după noi este tocmai *neratiunalu*. Candu să redică si santitu biserică, ea să destinațiu pentru o confesiune a nume, in casulu de facia pentru cea *ortodoxă*, *dreptumană*; — deci de la acătă a se înstrâna pre cău timpu mai essistu duoi crestini ce se tien de ea, este nedreptu si — *neratiunalu*. Insasi legea din acestu punctu de vedere a manecat, si ea este chiara, si n'are trebuința de aplicări, căci și pracsă a spălat-o in acesta inteleșu. Acătă parintele eppu Olteanu scie pre bine, si asă prin cererea sa a atentit, cum se vede, a denatură legea si dreptatea. — Apoi să ierte dlu parinte parochu romanu gr. cat. din Temisiora. să-i spunem — *ratiunalinte*, că — 30—40 de crestini nu sunt „buhe“ si — nu este competitivă nici a dlu Olteanu nici a municipiului comitatensu, a decide că, potă-vor *dreptu-credințiosii* din Siusianovetii să-si sustina biserică său nu? Acătă cade in eschisivă loru ocompetitie. *Red.*

⁵⁾ Să nu luam nimeni in nume de reu, că — astă, intre grelele cereările suferim, se bucura, candu vede invingendu dreptatea! *Red.*

Dar Ddieu ii despărți si-i aruncă in ceriu, si pe Seranu l'a facutu lucerul de demană, si li dice: „Să nu ve mai intalniti amenduoi pana va tine lumea astă!“ si pentru acătă nu se intalnescu!

Partea explicațioră.

* Acătă povesta e preluată din esemplarile tramise:

1. De dlu Josifu Olariu, invetiatoriu in Domaniu, culesa de la povestitorii Adamu Terbu, Jonu Colosiura și Parascheva Olariu (n. Liuba, și lui Traila Murgu.)

2. De dlu Jacobu Ociuanu, inv. in Padina-Mateiu, povestita de Nicolae Sporia.

3.) De dlu Jonu Metianu, protopopu in Zernesci, culesa de dlu inv. Nic. Roitu, inv. in Branu, mai numai estraus.

4. De dlu prof. Jonu Popescu in Sibiu, scrisa de clericul Ales. Perhaita, povestita pe la Blasius, și Lapusulungurescu.

5) De dlu Sofroniu Liuba, inv. in Maidanu, casi o parte a povestei „Piperusu Petru.“

6.) De dlu Jonu Metianu, scrisa de dlu inv. Vartolomeu Bude in Zernesci, sub titlul: „Doi frati ou totulu de auru“, mestecata și cu alte eleminte. —

Teritoriul acestei povesti e dărat in Banat si Transilvania.

Cu cău o povesta său o datina de insemanătate si mai latita, cu atâtă are și prețul mai mare.

Diferințele in esemplarile tramise.

1. La Josifu Olariu. O dia a fetat unu numelui si-a pusu numele Busuiocu, si o lupoaia sub stenca de clintiu a fetat unu catielu si-a pusu numele Leostenu. —

ostenu se scobore la Busuiocu si se înfraticesc. Lupoaia odata insiela oia si o ucide, Busuiocu s'a superat pentru mama sa, si cu Leostenu ucidu lupoaia. Aci Busuiocu face pe Seranu, si Leostenu pe Dioranu. Totu la Josifu Olariu, dupa Jonu Colosiura o lupoaia fătu 2 prunci, si această jocă rolă lui Seranu si Dioranu.

La Perhaita, o muieră nasce doi copii, pe unul lui chiamă Albu Vasile, pe altul Negru Stefanu; Albu face pe Seranu, Negru pe Dioranu.

2. In locu de cărpă, la Jonu Colosiura e camesia, la N. Reitu e stergura. La Perhaita scrie fie-carele numele seu in trănu arbore si numele sangera.

3. In locu de Scorbura, la Jacobu Ociuanu e „Ciuta Baltiata“, carea s'a bagat in scorbura, lemnul betranu cu butoarea, gaura mare in medilou. Perhaita scrie: „Scorbura (monstru) potopescă“ pe Seranu.

La N. Reitu e „Scripciu-roica“; la Josifu Olariu e „Baba baltiata coliată“, cu capulu cău mernită, gură cău resnită.

4. In privintă a uciderii lui Seranu, la Josifu Olariu dupa Jonu Colosiura, babă a dusu osale lui Seranu intr-o pestera, si acă le-a ascunsu. La V. Bude babă a facutu stenă de petra din Seranu.

5. In privintă a invierii lui Seranu, la Reitu Sgripciuroica a suflatu in trei părți si a venit Seranu, — la Perhaita Scorbura redica o stenă de petra, scote de acolo unu botiu (globu) de marmură, susținea peste cău, si Albu Vasiliu se face mai frumosu.

6. In privintă a caniloru, la Jonu Colosiura canii lui Seranu s'au aflatu vii la copaci si numai cu ierbă a fereloru s'au potutu deslegă lanturile de pe ei. La J. Oceanu se numescu ogarei.

7. In privintă a prefacerii in luceră, la J. Oceanu e: Si ajungendu amenduoi la apo a

mare cu unu privetiu, (unde apă se sărbe in pamentu,) dice Seranu: „Mei frate! de candu ambărătu amendou, nu am mai probită, cine poate sărbi pesto privetiu. Dioranu se dede pesto privetiu, si cadiu in cău, de nu se mai vede. Lui Seranu i-a parutu reu că mantuitoriu lui peră, si dice: Fratele meu me scose de la moarte, era eu 'lu prepadii, si se aruncă cău in privetiu de nu se mai vede. — *Red.*

Oceanu explica: „Se crede că această sunt lucerării de sără si de demanătă, cari numai la 3 ani se intalnescu si atunci se sarută unul cu altul.“

La Reitu se incheia: „Unulu a remasă la apusul si altulu la resarită, si această sunt lucerării.“

Poporul are dărat in acătă povesta cunoștință despre ce povestesc; scie că-su lucerării. — In prea puine poveste scie că despre ce lucruri mari povestesc. —

La unele puncte voiu mai reîntorcă.

Astronomia.

Pentru ca explicaționile mele să fia mai pricepute, si ca să se vădă materia de însemnatate ce și în astă povestea română, voiu atinge cău se poate mai pe scurtu despre lucerări din punct de vedere astronomic, după Dr. J. Mädler. (Populäre Astronomie, Berlin 1846 p. 135.)

Venus e planetă carea stă intre Mercuriu si pamentu (éra planetă) si dincolo de Mercuriu si sōrele.

Venus e departe de sōre cam de 15 milioane de

preotime nu ni remane indereptu in ast'a pri-vintia! Astfelui insa potemu dice, ca stramosii lui P. au fostu cei mai mari proseliti. Poate ca nu parasira ei religiunea loru stramosiesca pa-gana ore cindu, si se facura crestini? Asia forma-dars, insasi mantuitoriu Cristosu si sanctii sei Apostoli a fostu cei mai mari proselitisti. *)

Bogsim P. numai de la preotimea gr. cat. ar pofti unu indiferentim nemarginitu! Se insciela forte! Preotimesa nostra are naintea ochiloru acelu pasu alu Evangeliei, unde se dice: „Si pre celu ce vine la mine, nu-lu voi scote afara.“ Si numai chiamata se duce, si nu eu intrige si brutalitati, ci suferindu de aceste, si-implinesce misiunea sa in causele trecerilor. Nu si-teme panea sa!

Dar P. in fantasi'a s'a si vediutu bra-chiulu armandu-se pentru d'a ocupá biserica din Siusianovatiu, intocmai ca sultanulu din o mia si un'a de nopti, prin ferestr'a vrajitoriu lui seu. — Anecdota fantastica arabica a fostu aceea, anecdota si mai fantastica e si scorni-tur'a lui P.

Apoi cu mai mare iutiela se vede a fi auditu F. ca Eppu'u Lugosiului pentru acestu desastru, voesce a se desdaună in Carasiu, de cătu ca acésta se aiba vre o baza adeverata.

Numai unul e adeverulu, ca stimat'a Redactiune e demulte ori misielesce sedusa, prin unele corespondintie veninose si neocalificate, si inca — ce cu dorere marturisim — spre detrimentul reputatiunei a insasi Redactiunei. *) „Albina“ dupa insusirea ei ar culege de pe tota florile mici, inse corespondintii cei neconsciun-tiosi o fortieza a se desbracá de natur'a sa si a urmá natur'a paingenului, carele de pe tota flórea numai veninulu 'lu culege. (Multiamum pentru complimentu! Marturisim ca — nu suntemu infalibili! Red.)

Cu referintia la admonitionea lui P., „ca crestinii de omnia se pregatesca la lupta ca lupulu vine,“ — i reflectam cu numai cu anedot'a cunoscuta a nebunatecului care avea placere a spriu pre altii strigandu, ca-lu musica canii, pentru ca se-i alerge intru ajutoriu! Se bage P. bine de séma, ca se nu o patiesca ca si acol' omu, earui tocma in casulu de nevoie nime nu-i alerga intru ajutoriu, candu adeca canii chiar navalira se-lu mance! —

Findu ca P. a atacatu preotimea gr. cat. in genere, de carea si subscrisulu se tiene, speru ca stimat'a Redactiune va da locu acestor reflesioni in Colonele Albivei; caoi unui diurnal de publicitate ca „Albina“ nu-i-e permis a fi sedusu, nici a fi partialu, nici a lasa seorniturele nepedepsite. (Aminu! Numai totusi aceea nu recunoscem, ca preotimea gr. catolica ar fi fostu atacata preste totu. Red.)

G. Traila,
parochu gr. catolicu.

Selenisim, in Ba natu, 6 dec. 1872.

Multu stimate domnule Redactore! Desi cam intardiatu, mi tienu de detorintia natiunala a profitá de ocasiunea binevenita, spre a face cunoscute onoratului publicu meritulu ori-cărui demou; ba batu natiunalu, ori unde-lu intelismu findu acésta de insemnatate mare pentru cau-s'a nostra natiunala. Dreptu aceea convingen-du-me deplina despre adeverulu, dreptatea si oportunitatea la care tiene atatu de multu „Al-bina,“ viuu a reportá despre incoronarea opului a renumitului pictore academicu de Roma Nicolae Popescu, tienendu-me de principiulu, ca se se convinga catu mai bine intregu publicoulu romanu despre opulu essecutatu de numitulu artistu in sant'a nostra biserica.

Facendum-se aretare juridictiunei politice, cumca mentiunatulu d. pictore si-a terminat opulu zugrafirei bisericii nostra, luni in 7/19 augustu a. c. din partea Regimentului serbo-banatiiu s'a decisu colaudarea; la acésta au fostu ordinatii c. r. D. Capitanu architectore Kraft diu Panciova; ér din partea Juridictiunei bi-

*) Bine dici! Si ducerea ad absurdum este argumentu, — insa forta valore intrinseca, forta moral! De altimatre condamnánu pre cei ce nu scotu a forta pre cei de omnia ce vinu la ei, ci pre cei ca amagescu cu promisiuni false si cu beutare pre cei slabii la fire! Apoi — fia din ori care parte.

Red.)

7) Sótea acésta e amara, dar este a tuturor Redactiunilor, ba a tuturor ómenilor! Unde e acela carele nu a fostu amagiti a dese ori de conome nii sci! Cristosu mantuitoriu, fiului lui Ddieu, a petrecut ani cu Iuda in strinsa societate, si totusi a fostu vendutu de elu! „Albina“ nu pote se aiba privilegiu, nu pote se fia excepta de la regul'a generale. Nu adoperam, catu potemu, a ne fieri, — atat'a este totulu.

sericesei rss. domnul Simeonu Dimitrievicu, protopopulu tractualu, insotitul si de c. r. dnu supra-tenente Balnosianu.

Lr 10 ore de deminetia adunandu-se poropulu, in frunte cu preotii locali si cu antistiu comunala, intre salve de trésuri cu totii intrara in sant'a biserica, si dupa ce amintitulu d. architectu cu dominulu protopopu, carele inca e perfectu in artesa picturei, cerceta dupa programa tota biserica, recunoscera curendu fenomenulu ce s'a ivitu ca o stea noua pe orizontulu artei in mediloculu natiunii romane; incantati de completul, admirabilulu resul-tat, numai decatul rss. protopopu rostii o cu-ventare poporului pre accommodata scopului si per-trundiatoria de inimi — despre onoreea si stim'a ce se cuvinte acelorui crestini cari se ostenesu de a infrumuseti mai antaiu cas'a lui Dumne-die si se ingrigescu pentru binele si salutea natiunii romane; totodata in presenti'a comi-siunii facu unu encomiu si bravului dnu pic-tore, recomandandu-lu pentru ca si-a implituit frumos'a si missiune eu cea mai mare scumpe-tate si ca intru adeveru natiunia romana pote se fia mandra de talentulu si virtuositatea sa in arte. Dupa aceea s'a datu unu banchetu stra-lucit, la care luara parte mai numerosi ospeti petrecendu-se in armonia cea mai desclinita, redieandu to aste ocazionali.

Deci dara se dicem cu totii: Atotpoter-niculu si pre induratalu Dumnedie se-ni-lu-tinea multi fericiti ani pe artistulu Nicolae Po-pescu impreuna cu famili'a sa senatosu si fe-ricitu.

Josifu Marta, diaconu.

Societatea academica romana.

Suntemu detor a continuá publicatiunile, incepute in nrulu 93, ale societatei nostre academice din Bucuresci:

III.

b) Premiulu Evangeliu Zappa.

Conformu decisiunieei societati academice romane din siedint'a de la 13 septembrie 1871, pentru cea mai buna lucrare a supr'a formatiuni cuvintelor in limb'a romana prin deriva-tiune si compositiune, se republica concursulu cu program si conditiunile urmatorie:

I. Program'a.

Tractatulu va cuprinde:

A). O parte generale, in care cu esem-piele luate si din alte limbe in legatura de cun-nata cu a nostra, si mai alesu din limbole clasice, se vor definii si explicá principiale formatiunei cuvintelor atatu prin sufisse seu deriva-tiuni in intielesu mai strinsu, catu si prin pre-fisse seu compositiune.

B.) O parte speciala, care va avea de ob-jectu formatiunea prin sufisse a cuvintelor limbei romanesco si care se va intinde:

1. A supr'a formatiunei cuvintelor prin sufisse sau deriva-tiuni cum: mor-ariu (din mora), fericare (din feru), strimt-ore (din strimtu), carn-osu (din carne), vac-utia (din vaca), parent-escu (din parinte), etc.

Pentru fie-care sufissu se va stabili prin numerose exemplu: a) la ce genu de cuventu se afige; b) deca are o singura forma, seu mai multe; c) care este intielesulu celu mai gene-rale alu lui; d) cari sunt insemnările acciden-tali ce mai pote luá; e) in casurile, in cari in-tielesulu unui sufissu pare a se atinge cu intielesulu unuia seu mai multorui altoru sufisse, care e diferint'a ce le distinge; f) cari din sufisse sunt romanice, cari nu; era la acoale cari, de si romanice, paru prin transformările fonetice ce a potutu luá, in limb'a nostra, a se departa de corespondietorile loru in cele alte limbe roman-ice; se se demustre cu probe indestulatiorie cele transformari; g) in fine atatu in respec-tulu formei, catu si alu intielesulu se vor com-para sufissele romanesci cu cele corespondietorile din limb'a latina si din alte limbe sorori.

2. A supr'a formatiunei cuvintelor cu prefisse, seu compositiuni, cum: ap-punere, op-punere, des-punere, com-punere, ne-fientia, in-famu, etc.

Pentru fie-care prefissu, si pururea in compari-tiune cu limb'a latina si alte sorori se va stabili prin numerose exemplu: a) la ce genu de cuvinte se pun; care e intielesulu lui generale? b) cari sunt insemnările speciali si derivate ce mai pote luá? e) care e in fine dife-rentia de intielesulu a unui prefissu, intru catu se atinge cu intielesulu altui prefissu?

3. A supr'a formatiunei cuvintelor prin compositiunea a dobe cuvinte, cari exprima fie-care unu conceputu bine definitu, cum: cod-albu, batu-jocura, bine cuventare, lucé-feru,

casca-gura, perde-vera, etc. Cautandu a se sta-bili, prin compari-tiune cu latin'a si cu alte limbe sorori, panu la ce gradu limb'a nostra e suscep-tibile de asemenei compositiuni, si cari a nume sunt legile si acestoru formatiuni?

II. Conditiuni.

1. Marimea operatului va fi aproxi-mativu intre 15—20 colo de tipariu, formatu octavu ordinariu cu litere garmond.

2. Terminulu concursului, candu manuscrisele au se vina in cancelari'a societatei aca-demice, 30 iuliu 1874.

Cele venite mai taridu nu se vor luá in consideratiune.

3. Manuscrisele se cere se fia scrise cu-rat, legibile si de mana straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa seu moto in veri ce limba si totu de mana straina.

5. Pe langa manuscriptu se va alaturá si o scrisoare inchisa in plieu sigilatu cu sigilu fo-ra initialele autorului, adresata catra Societatea academica si portandu pe adres'a de afara devi'sa manuscriptului scrisa érasi de mana straina, era in intru numele autorului.

6. Manuscrisele se vor cenzurá si judecata prin sectiunea filologica, care va propune societatei academice in siedint'a plenaria premiera a aceluiu dintre operatele venite, care va meritá premiul destinat pentru acésta lucrare.

7. Manuscrisele nepremiate se vor pas-trá in archivele societati pana ce se vor reclama de autorii loru ale caror nume remaine necunoscute, fiindu ca plcurile, ce le vor cu-prinde, nu se vor deschide.

8. Premiul defizit pentru acésta lucrare din procentele fondului Evangeliu Zappa este de lei noi 1500.

N. Cretulescu, V. A. Urechia, presiedinte. secretariu.

Pentru gimnasiulu rom. din Bradu.

Avemu se publicamu:

Zagradia, 18 dec. n. 1872.

Préstimate de Redactore! Subscriși te-neri ostasi de la regimentul de infanteria nr. 33, cuprinsi de zelulu culturei natiunale si de dorint'a a contribui si noi dupa potintia intru inaintarea aceleia, din convictiunea ca — forta cultura o natiune nu mai pote se essiste, si unu poporu, ori catu de numerosu se fia, cauta se de-vina calicu impilatu, si se péra ca vai de elu, — intelegerandu noi din colonele'pretiuitei „Albina“ despre pericolul ce ameninta institutulu de cultura natiunala din Bradu, am facutu intre noi o colecta — mica ce e dreptu, dar din inima curata, carea deci in cumpen'a moralei va ape-sa insemnatu.

Avemu deci onore a Vi naintá aci sum'a de 6 fl. 50 cr. ce am intrunitu si la cari au contribuit: Teodoru Cozma, serginte 1 fl. 20 cr.; Mihailu Miliciu, conducteu si Bas. Jotica, conductostru, cete 1 fl.; Vas. Brauciu, serginte, Teod. Marcutiu si N. Hautiu, concoctori, Nic. Rusanda, Ionu Ciupuliga, corporali, si Nic. Mustetiu, cete 50 cr; Petru Lazaretiu, corpor. 20 cr. si N. Olariu, ostasiu 10 cruceri.

Tramtu cu tota onore

Teodoru Cozma, mp.

NB! Acesti 6 fl. 50 cr. adaugandu-se su-me arestatu in nrulu precedente de 190 fl. 71 cr. cu acésta impreuna, adeca 197 fl. 21 cr. s'au inlocutu in diu'a de ieri in cass'a de econo-mi, urcandu-se astfelui intrég'a suma pana acum intrata si elocata, la 1922 fl. 31 cr. v. a. (Intr'aceea ni mai eos o frumosa colecta din Orade, pre care vom publica-o in nrulu ur-matoriu.)

Redactiunea.

A vis u!

Desi colectiunile marinimoze ce dejá s'au exceptuit pentru ajutorarce gimnasiului romana din Bradu, nu potu ajunge spre inco-terea lipselor, — pentru ca se nu tiemenu ne-contenit deschise liste, prin ce am disgustá, si pre publicu si potenici scopulu nu l'am ajunge — vinu a rogá pe toti acei domni, cari au bi-nevoitul a se insarciná cu colecte si anca nu lau administratru nici la diariului „Albina,“ nici la altu ori care, nici la subscribului, asemenea si pe acei domui cari au binevoitul, a primi si ro-gari particolare de la noi, — ca pana la 1/13 ianuarie 1873 se binevoiesca a administrá tote daruirile adunate, pentru ca si noi se potemu incheia socot'a regulata.

In nrulu 75 alu diariului „Albina“ ce-tindu ca la Redactiunea diariului „Noulu Cu-rieriu romanu“ din Jassi, totu pentru acestu scopu anca atunci s'a fostu adunatru o suma de lei 370, dupa ce acesti nu se vedu pana aci administrati la destina-tiunea loru, cu alte sume ce pote au mai urmatu a se versá la acea onorabila Redactiune, rogámu pe stimat'a Redactiune susu numita, ca se ni espeseze sumele adunate, asemenea totu pentru ordinea incheierii sociotelor.

Cateva pucine colecte ce mi-au venit de acestea, se vor publica regulatu ca si cele de mai nainte

Baia-de-Crisiu in 20 dec. n. 1872.

George Secula, advocatu.

Concursu.

Statiunea investitorésca din comun'a Jersigu, protopop. Jebelului, cottulu Carasiului, prin trecerea fostului investitoriu Danila Popoviciu la alta statiune devenindu vacante, pen-tru implinirea aceleia se publica concursu pana la finea lui decembre a. c. st. vecchiu.

Emolumintele sunt: 63 fl. v. a. in bani gata, 10 meti de grâu, 10 meti de cucurudiu, 50 lb. de elisa, 50 lb. de sare, 11 lb. de lumini-nari, 8 orgii de lemn din cari are a se incaldii si scol'a, 2 jugere de pamant aratoriu, si cor-telul liberu cu 1/2 jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati, a-si tramite recursele loru instruite in sensulu statutu org. si adresate comitetului parochial — pré on. D. ppteru aliu Jebelului Alessandru Joanoviciu, in Jebel.

Jersigu, 1. decembre v. 1872.

Comitetulu parochialu, in contielegere cu Alessandru Joanoviciu m. p. ppterulu tractualu.

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de investitoriu la scol'a confes. gr. or. romana din comun'a Costeiu-de-sus, protopopiatulu Fagetului, se scrie prin acésta concursu, cu terminu pana in 26 decembre st. v. a. c.

Emolumintele sunt: in bani 73 fl. 50 cr. v. a.; 15 meti de grâu; 24 metide cucurudiu; 100 lb. de sare; 100 lb. de elisa; 15 lb. lumini-nari; 10 orgii de lemn; cuartiru liberu cu grada-dina de legume.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati, recursele loru — instruite conform Statutului org. si adresate respectivului comite-tetu par. — a le tramite rss. d. protopopu din Faget, Atanasiu Joanoviciu.

Costeiu-de-sus, in 5 decembre 1872.

Comitetulu parochialu, cu scirea mea:

Atanasiu Joanoviciu, protopresbiteru

1—3

Concursu.

Pentru parochia vacanta din comun'a Barbosu, cottulu Carasiului, protopresviteratulu Lugosiului, se deschide concursu pana la 1. ianuarie 1873 c. v. Emolumintele sunt: stol'a usuata, si birulu preotiescu de la 135 case, pre cum si 2 sesiuni de pamant preotiesci.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de-a-si tramite recursele bine intruite si adresate respectivului comitetu parochialu — la proto-presv. Georgiu Pest